

Opravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocencova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutro“ izdaje
vsaj ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemna Din 4.— po raznašal-
nih dostavljena Din 5.— mesečno.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Smrtna nesreča belgijskega kralja Alberta

V soboto zvečer je popularni vladar sam šel na sprehod na nizko gričevje — Na še nepojasnen način je padel s skale in se ubil — Vsa Belgija žaluje za kraljem junakom — Novi kralj je Leopold III.

Bruselj, 18. febr. AA. Belgijski kralj Albert I. se je smrtno ponesrečil, in sicer na pečinah Marc les Dames v bližini Namurja. Kralj Albert je bil navdušen planinec in se je včeraj odpeljal z avtomobilom na izprehod. Spremljal ga je samo osebni sluga. Avtomobil je vodil kralj sam. Ko je kralj prispel v bližino omenjenih gričev, je ustavil vozilo in pustil pri nem slugo, sam pa se je povzpel na gričevje. Ker ga dolgo ni bilo nazaj, se je sluga odpeljal z avtomobilom v bližnjo vas, odkoder je takoj telefonično sporočil v Bruselj, da se kralj ni vrnil. Iz Bruslja so takoj prihiteli številni organi, ki so začeli takoj iskati pogrešanega kralja. Našli so ga šele ob 2. zjutraj mrtvega pod neko steno. Vse kaže, da je pokojni kralj padel čez skalo in se pri tem ubil.

Bruselj, 18. febr. AA. O tragični smrti kralja Alberta I. se doznajajo naslednje podrobnosti.

Ministrski svet se je sestel davi ob 6. v gradu Laeken. Ministrski predsednik grof De Brouqueville je obvestil člane vlade, da prvotna verzija o avtomobilski nesreči pokojnega kralja ni točna in da se je tragični dogodek odigral takole:

Nj. Vel. kralj Albert je sredi odšel z avtomobilom na izlet. Peljal se je v Marc les Dames. To gričevje leži v okolici Namurja. Ker je sam vodil avtomobil, ga je spremljal samo njegov osebni sluga. V bližini navedenega gričevja je kralj ustavil avto in dejal slugi, da gre na krajši pešizlet, sluga pa naj varuje avtomobil. Rekel mu je: »Ostanite tukaj, vrnil se bom kmalu.«

Ker pa kralja dolgo ni bilo s sprehoda nazaj, se je sluga z avtomobilom od bližnje vasi in od tam telefoniiral v Bruselj, kaj se je pripetilo. Iz Bruslja so bili takoj izdani potrebni ukrepi. Na lice mesta se je pripeljalo potrebno število organov, ki so s prebivalci bližnjih vasi začeli pregledovati gričevje in iskati pogrešanega vladarja. Končno sa jim je ob 2. po polnoči posrečilo najti vladarja pod neko steno. Bil je že mrtev.

Predsednik vlade je takoj, ko je prejel tragično poročilo, obvestil člane kraljevske rodbine.

Svoje poročilo je predsednik vlade izpolnil s temi podrobnostmi: »Pravkar sem videl mrtvega kralja. Najprej so ga položili na vojaško posteljo. Obraz ima miren. Rekel bi, da spi. Samo na tilniku ima majhno rano.«

Sklepi vlade bodo objavljeni jutri zjutraj, ko se vrne v Bruselj dosednji prestolonaslednik, sedanji kralj Leopold.

Kraljevo truplo je našel njegov osebni ordonančni oficir baron Jacques de Dixmude. Mesto, kjer ga je našel, je bilo okrvavljeno. Vse kaže, da je nesrečni kralj padel z neke 12 m visoke stene na rob druge stene. Tu so ležala njegova očala.

Pokojni kralj Albert je bil znan alpinist. Izvršil je že številne zelo nevarne ture. Najraje je hodil v gorovje Centralnih alp in na Apenine. V zadnjem času je obiskal tudi Ardene.

Vest o tragični smrti priljubljenega kralja je napravila na vse belgijsko ljudstvo najgloblji vtis. Župani vseh večjih mest so pozvali gledališča, kinematografe in druga zabavišča, naj zapro v znak žalosti svoje dvorane. Vse sportne zveze so odpovedale sportne prireditve. Pred uredništvij listov se zbirajo velikanske množice, ki čakajo na podrobnosti o tragični smrti. Z vseh javnih poslopj vise žalne zastave na pol droga. Dopoldne ob 10. so zvonili z zvonovi po vsej Belgiji in tako narodu sporočili žalostno vest o izgubi priljubljenega vladarja.

Maršal belgijskega dvora grof Pathoula je davi izdal naslednji komuniké:

»Posmrtné ostanke Nj. Vel. belgijskega kralja so davi ob 3.30 prenesli v dvorec Laeken. Kmalu nato so prispeli člani vlade, da se poklonijo pokojnemu vladarju.

Nj. Vis. prestolonaslednik Leopold, ki se nahaja v Švici, je bil takoj obveščen o tragičnem dogodku. Pričakujejo, da se vrne iz Švice nocoj. Za nocoj se pričakuje tudi prihod drugega vladarjevega sina Nj. Vis. princa Karla, ki se nahaja v Ostendu.«

Žalovanje v Franciji

Pariz, 18. februarja. AA. Čim je prišlo v Pariz poročilo o tragični smrti belgijskega kralja, je predsednik francoske republike Lebrun poslal v belgijsko poslanstvo glavnega tajnika predsedništva republike Andreja Macreja in generala Braconnetta, ki sta izrekli belgijskemu poslaniku sožalje v imenu francoskega državnega poglavarja.



Kralj Albert I. †

Zunanji minister Barthou se je odpeljal v belgijsko poslanstvo, da osebno izrazi belgijskemu poslaniku sožalje v imenu francoske vlade.

Tragična smrt kralja Alberta je napravila v vsej francoski javnosti najgloblji vtis. Pokojni kralj bratske Belgije je bil tudi v Franciji zelo popularen. Znan je bil izza svetovne vojne, kjer se je proslavil kot »kralj vojakov«. Na vseh javnih poslopjih so izobešene žalne zastave.

Jutri odpotuje v Bruselj predsednik francoske vlade Doumergue z ministrom Herriotom in Tardieuem, da se pokloni

ostankom pokojnega velikega kralja. Pogreba se bodo v imenu Francije udeležili predsednik republike Lebrun, zunanji minister Barthou in minister vojske maršal Petain.

Sožalje našega kralja

Beograd, 18. febr. p. Čim so v Beogradu zvedeli za tragično smrt belgijskega kralja Alberta I. je Nj. Vel. kralj Aleksander odredil ministru dvora Milanu Antiću, naj poseti belgijskega poslanika na našem dvoru grofa De Vichyja ter mu izrazi sožalje v njegovem in v imenu Nj. Vel. kralja. Prav tako je predsednik vlade Nikola Uzunović dopoldne po šefu svojega kabineta sporočil belgijskemu poslaniku sožalje naše vlade. Zunanji minister Bogoljub Jevtić se je odpeljal v belgijsko poslanstvo ter osebno izrazil svoje sožalje zaradi nesreče, ki je zadela prijateljski belgijski narod.

Sočutje v Beogradu

Beograd, 18. febr. p. Vest o tragični smrti belgijskega kralja je izzvala v beograjski javnosti splošno sočutje. Saj je belgijski narod v času svetovne vojne doživel enako tragedijo kakor jo je doživel naš narod, in kralj Albert je v vsem delil usodo svojega naroda, kakor sta jo pri nas delila kralj Peter in kralj Aleksander.

Belgijsko poslanstvo v Beogradu dopoldne se ni imelo obširnejših poročil o smrti kralja Alberta. Dobilo je le sporočilo belgijske brzojavne agencije, vendar pa brez podrobnosti.

Poslanec grof De Vichy je danes sprejel novinarje ter jim v razgovoru opisal odlične lastnosti pokojnega kralja. Poudarjal je, da je bil kralj Albert navdušen sportnik in da je zelo rad sam šofiral avtomobil. V času svetovne vojne je večkrat v letalu preletel nemške postojanke na fronti ter bil ob taki priliki tudi ranjen.

Kralj Albert

Kralj Albert I. je bil rojen 8. aprila leta 1875 v Bruslju kot sin princa Filipa Flandrskega. Njegov oče princ Filip je bil sin kralja Leopolda I. in brat kralja Leopolda II. Ker je edini sin Leopolda II., princ Leopold, umrl v zgodnjih letih, je prestolonasledstvo prešlo najprej na princa Filipa. Ta pa je umrl že l. 1905, nakar je prešlo prestolonasledstvo na princa Alberta, ki je bil takrat star 30 let.

Ze ko je 17. decembra l. 1909. postal naslednik kralja Leopolda II. na belgijskem prestolu, je mladi kralj Albert užival veliko priljubljenost med narodom, ki je pozneje zaradi njegovega priprostega življenja še narasla. V notranji politiki svoje države, ki so jo označevali v letih do svetovne vojne hudi boji med liberalci in klerikalci, je le malo stopal v ospredje, ker je po demokrasko-parlamentarnih načelih prepustil politične odločitve vladi in narodnemu predstavništvu, odnosno političnim strankam.

L. 1914. kralj Albert ni hotel sprejeti ultimata tedanje nemške vlade, ki je zahtevala za nemško vojsko prost prehod čez Belgijo. Ko so Nemci kljub temu udri v Belgijo, je kralj Albert stopil na čelo svoje vojske, vendar pa se je moral kmalu umakniti z njo v Anverzo. Dne 7. oktobra l. 1914 se je moral tudi od tam umakniti, nekaj dni pred padcem trdnjave. Podal se je v Ostende in od tam dalje v Le Havre, kjer je vodil vladarske posle do konca vojne. V vojni je zaslovel kot junak, ki je bil neprestano med svojimi vojniki, tudi v najbolj nevarnih postojankah. Večkrat se je udeležil tudi izvidniških poletov nad sovražnimi pozicijami in je bil pri enem teh poletov tudi ranjen. Njegova priljubljenost je še bolj narasla in ko se je po osvoboditvi Belgije vračal v svojo domovino, ga je narod povsod sprejemal naravnost triumfalno.

Kralj Albert si je pridobil velike zasluge tudi na znanstvenem in kulturnem polju. Zato je postal častni doktor najrazličnejših vseučilišč sveta. S tem so ga odlikovale med drugimi univerze v Oxfordu, Cambridgeu, univerze Columbia, Harvard in Georges Washington v Zedinjenih državah. Bil je tudi častni član raznih geografskih društev in akademij.

Kralj Albert I. se je poročil 2. oktobra l. 1900 z bavarsko vojvodinjo Elizabeto, s katero je imel tri otroke: prestolonaslednika Leopolda, rojenega 3. novembra leta 1901, princa Karla, rojenega 10. oktobra l. 1903, in princeso Marijo Jose, rojeno 4. avgusta 1906. Princa se je 8. januarja 1930 poročila z italijanskim prestolonaslednikom Umbertoom.

Gotovo je, da je belgijski narod zadela s smrtjo kralja Alberta velika izguba. Vest o njegovi smrti bo bolesto odjeknila tudi po vsej ostali Evropi, zlasti pa v prijateljskih državah izza svetovne vojne, kjer so ga povsod cenili kot zvestega zavznika in modrega vladarja.

Novi kralj Leopold

S smrtjo kralja Alberta je postal kralj Belgije dosednji prestolonaslednik princ Leopold, ki bo tretji tega imena med belgijskimi kralji. Kralj Leopold je bil rojen v Bruslju dne 3. novembra 1901 kot prvorojenec ravnokar umrlega vladarja. Kakor njegov oče je bil tudi on vzgojen zelo priprosto. Tudi on je na glasu velikega ljubitelja sporta in planinstva. Zelo rad je potoval po svetu. Obiskal je vse belgijske kolonije, Indokino, angleške in holandske kolonije v jugovzhodni Aziji, v belgijskem Kongu pa je živel celo delj časa. Med belgijskim prebivalstvom je zelo popularen in uživa veliko zaupanje. Poročil se je pred sedmimi leti s hčerko švedskega kralja, princeso Astrido. Nova belgijska kraljevska dvojica ima tri otroke, med njimi sina Karla Teodorja, ki je sedaj postal prestolonaslednik.



Kralj Leopold III. in kraljica Astrid

Po revoluciji v Avstriji

Očitki socialističnih voditeljev proti Dollfussovi vladi in heimwehrovskemu terorju

Praga, 18. febr. d. Voditelji avstrijske socialne demokracije, ki se nahajajo v Bratislavi, navajajo v slovaškem listu »Robotničke novine« razloge, zaradi katerih je došlo do oborožene vstaje avstrijskih delavcev. Med drugim poudarjajo, da so avstrijski socialisti takoj po prihodu Dollfussove in Feyeve vlade na oblast skušali rešiti politično krizo na miren, ustaven način. To miroljubno stališče socialnih demokratov je ohranilo Dollfussovo vlado, da je izvedla sovražne ukrepe proti socialno-demokratskim delavcem. Ogorčenje delavcev je doseglo vrhunec ob navedbi ministra Schmitza, po kateri so bili delavci, organizirani v socialno-demokratskih sindikatih, izključeni od zaposlitve pri državnih javnih delih in v zasebni industriji, ki izvršuje državne dobave. Po tej naredbi so se pri teh delih mogli zaposliti samo delavci, ki sta jih priporočila krščansko-socialni in heimwehrovski urad za posredovanje dela. Zaradi takih stalnih izzivanj so bili delavci ogorčeni tudi nad politiko čakanja, ki jo je izvajalo vodstvo socialno-demokratske stranke. Vodstvo je smatralo, da bi bilo treba samo v skrajnem primeru proglasiti splošno stavko, in sicer šele tedaj, če bi vlada odstranila ustavno občinsko upravo na Dunaju, če bi razpustila socialno-demokratsko stranko ali pa izenačila po nemškem zgledu delavske sindikate.

Vodstvu je bilo z vsakim dnem težje preprečevati ogorčeno delavstvo o potrebi te politike mirne potrepljivosti. V zadnjem času so se pojavili jasni znaki, da bo vlada izvršila odločen napad na demokracijo in delavstvo. Heimwehrovci so zahtevali, naj se takoj odstranijo ustavne delne vlade ter zamenjajo z deželnimi odbori, iz katerih bi bili socialni demokrati izključeni in ki bi jih vodili heimwehrovci. Prav tako so heimwehrovci zahtevali razpust socialno-demokratske stranke in vseh občinskih odborov, v katerih so imeli socialni demokrati večino. Čutilo se je, da stoji Avstrija neposredno pred fašističnim prevratom. Istočasno je major Fey odredil aretacijo mnogih delavskih zaupnikov in funkcionarjev ter pričel pleniti skladišča orožja Schutzbunda.

Najbolj je ogorčil delavce komunike podkancelarja Feyja, v katerem se najdeno orožje označuje kot dokaz »zarote marksistično-boljševiških zločincev proti varnosti države«. Bilo je jasno, da je Fey hotel to uporabiti kot izgovor za odločen udarec proti socialnim demokratom. Delavci so videli, da pripravljajo njihovi nepri-

jatelji napad na stranko, da se pripravlja fašistična ustava, ki bi odpravila splošno volilno pravico, kakor tudi pravico delavcev za organiziranje in stavljanje. Vodstvo stranke se je ravnalo po navodilih stranknega kongresa. Zato je smatralo kot potrebno, da delavstvo počaka na izid pogajanj deželnih šefov s kancelarjem Dollfussom, ki naj bi se pričela 12. t. m. Se pretke nedeljo so zastopniki socialno-demokratske stranke izdali pomirljiva navodila. ko so videli, da ogorčenje delavstva ne preneha narašča. Istega dne je bil v Floridsdorfu aretiran predsednik tovarniškega delavskega odbora Stockhammer, ki je bil med delavstvom zelo popularen. Zato je delavstvo v Floridsdorfu pričelo v ponedeljek stavkati.

V teh okoliščinah vodstvo, čenrav je vztrajalo na svojem stališču čakanja do naslednjega trenutka, ne bi bilo v stanju izogniti se borbi. Ni torej čudno, če so delavci izgubili potrpljenje po vsem tem, kar so morali doživeti od l. 1933, zlasti pa po grožnjah in izzivanjih zadnjih dni.

Dollfuss se pere

Dunaj, 18. februarja. AA. Zvezni kancelar dr. Dollfuss je sprejel domače in inozemske novinarje in jim podal izjavo o zadnjih dogodkih v Avstriji. Najprej je orisal zgodovinski razvoj socialne demokracije in njena politična stremjenja in omenil zlasti izjavo, ki jo je dal l. 1926. v Linzu socialnodemokratski pravak dr. Otto Bauer. V tej izjavi je dr. Bauer pribil, da se hoče socialnodemokratska stranka poslužiti demokracije in parlamenta samo kot sredstva za doseg diktature proletariata.

Dr. Dollfuss je nato dokazoval, kako je ta stranka sistematično pripravljala državljansko vojno. Razpolagala je z ogromnimi sredstvi, s posebnimi občinskimi dokladami je zgradila stanovanjske bloke, ki so bili v resnici trdnjave za bodočo državljansko vojno. Sporedno je bil je socialna demokracija pripravljala svoje članje in prišasta: na krave dozorke in jih opremjala s hudimi razstrelivi.

Iz dogodkov zadnjih dni pa ne sledi, da nadaljeval dr. Dollfuss, da bi hoteli odvzeti delavstvu njegove pravice. Smo ljudje in kristjani in zato teza ne bomo storili. Socialna demokracija je na kraju jvidela, da nima ničesar izgubiti. Zato je tvegala vse, da bi se dokopala do oblasti. Njen »pliv nad d-lavstvom« je že davno usahnil. To se je pokazalo tudi po proglasitvi splošne stavke, ki se ji je odzvalo tako malo število delavcev.

Izjava Feyja

Dunaj, 18. febr. g. Na konferenci inozemskih novinarjev je podkancelar in minister za javno varnost Fey na široko obrazložil dogodke preteklih krivih dni. Zanimivo je, da je Fey, ki je eden izmed voditeljev Heimwehra, odločno zanikal govorice, češ, da so med Heimwehrom in Dollfussom kakršnakooli nasprotstva. Morda so nazirajo gleda taktičnih vprašanj različna, toda Heimwehr je v vseh načelnih vprašanjih čvrsto solidaren z Dollfussom. Fey je izjavil nadalje, da je vlada odločna prav tako energično kakor proti socialnim demokratom nastopiti tudi proti rjavemu terorju, če bi skušal vznemirjati Avstrijo. V avstrijskih zadevah bo govorila samo Avstrija in ne inozemski sk rjavi agenti. Fey je tudi izjavil, da je v preteklih bojih sodelovalo do 50.000 članov Schutzbunda, njim nasproti pa je stalo okoli 30.000 mož policije, orožništva in zvezle armade. Da bi se preprečilo še večje število žrtve, je morala vlada

poseči po najostrejših sredstvih. Po njegovem mnenju je bilo razen eksekutivnih organov v boju še 70.000 mož Heimatschutzta, brez katerih bi se bilo po Feyevem mnenju socialnim demokratom posrečilo slaviti kratko zmago, nato pa bi se bila vsa akcija izpremenila v boljševisično zmedo.

Wallisch prijet

Dunaj, 18. febr. č. Vodja socialističnih upornikov v Brucku na Muri, bivši socialnodemokratski poslanec Koloman Wallisch je bil danes aretiran nedaleč od Rottenmana na Zg. štajerskem. Bil je na begu s svojo ženo v avtomobilu, pripetli pa se mu je defekt. Zato je odšel v bližnjo vas, da bi dobil voz, kmet, na katerega se je obrnil, pa ga je ogradil orožnikom, ki so ga nato aretirali. Kakor znano, je bila za izsleditev Wallischa razpisana nagrada 5000 šilingov. Wallisch se bo moral zagovarjati pred prekim sodiščem in bo bržkone obsojen na smrt.

Velesile za neodvisnost Avstrije

Skupna izjava Anglije, Francije in Italije o potrebi ohranitve avstrijske neodvisnosti na podlagi obstoječih pogodb

Pariz, 18. febr. d. Francosko-angleška konferenca o razorožitvenem vprašanju ni prišla do pozitivnega uspeha, dovedla pa je do načelnega sporazuma, da izdajo Francija, Anglija in Italija izjavo o zagotovitvi politične neodvisnosti Avstrije. Prvotno se je angleška vlada upirala objavi te izjave, včeraj pa je popustila. Po telefonskem razgovoru z zunanji ministrom Johnom Simonom je izjavil Eden na včerajšnji popoldanski konferenci, da je Anglija sporazumna z besedilom izjave in da jo bo tudi podpisala. Izjava treh velesil predstavlja uvod k akciji Društva narodov, ki se z njo nikakor ne izločuje ali odgaja.

Francoska vlada zastopa mnenje, da more Avstrija slej ko prej zahtevati, naj svet Društva narodov prouči velesilam predloženo gradivo ter o njem odloča. V tej stvari ni nobenega nesoglasja med Parizom in Rimom, ker pričakuje italijanska vlada od izjave treh velesil znatno olajšanje položaja.

Snoči je francosko zunanje ministrstvo objavilo noto, ki predstavlja skupno izjavo treh velesil Anglije, Francije in Italije

o avstrijskem vprašanju in ki se glasi: Zaradi ohranitve avstrijske neodvisnosti so je avstrijska vlada obrnila na vlade Anglije, Francije in Italije, da bi izvedela za njihova naziranja o dossierju, ki ga je pripravila z namenom, da bi se ugotovilo nemško vmešavanje v notranje avstrijske zadeve in o katerem je obvestila vse tri velesile. Pogajanja, ki so se vršila v tej zadevi med tremi vladi, so pokazala enotno naziranje o potrebi ohranitve neodvisnosti in integralnosti Avstrije na podlagi obstoječih pogodb.

Ta izjava je že naletela na hud odpor nemškega časopisja.

Listi priznavajo, da je naperjena proti Nemčiji. To je prvič po Versaillesu, da so se te tri vlade zedinile na tako splošni izjavi. Ta udarec proti Nemčiji je bil dobro pripravljen. Prav tako skrbne pa so tudi priprave za gospodarsko konferenco, ki bo v Rimu med Italijo in Avstrijo. Po Berlino krožijo v zvezi s to konferenco vesti, da pripravila Italija tesno gospodarsko zvezo med Rimom, Dunajem in Budimpešto.

izredno razveseljiv pojav v našem glasbenem življenju bo nocojšnji orkestralni večer državne konservatorija. Na spopadu bodo zastopani štirje ruski skladatelji Ljadov, Borodin, Rimski-Korsakov in Rajkovski. Imena, ki uživajo danes zaradi svojih umetniških del svetovni sloves. — Ker so vsa dela zajeta iz globoke ruske vse, imenujemo lahko nocojšnji orkestralni večer tudi večer ruske glasbe. — Vodno besedo o pomenu skladb in o skladateljih samih bo imel prof. Slav. Osterc. Orkester nastopi v velikem številu 70 godnikov, od teh je le pet poklicnih. Vsi ostali so deloma iz državne konservatorija, deloma člani Orkestralnega društva Glasbene Maticе. Izvajali bodo naslednje skladbe za veliki orkester: Ljadov: Bagada; Borodin: Stepana silka iz Srednje Azije; Rimski-Korsakov: Fantazija na ukele teme (fantazija za violino s spremljevanjem orkestra); Čajkovski: Klavirski koncert o g-luru To delo se bo prvič izvajalo v Ljubli! in tudi v naši državi ploh. Kot izbirni nastopijo: gojenci litvigske šole: Juvanec, Prevorsek, Müller in njihov profesor skladatelj Škerjanec. Solista pa bosta Kajetan Burger (violina) in Bož: Sapina (klavir). Na koncert prištevamo vse prijatelje glasbe, posebno tene, ki v življvo zasledujejo razvoj naših glasilnih solskih zavodov. Sedež od 20 do 21. omejeno vsakomur obrok teknu dneta se bodo hlabile vstopne v ljubljanski Glasbeni Matici. Od 20 ure dalje pa pred veliko dvorano Uniona, kjer se začne ob 20. koncert.

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Letala prevažajo zlato



V Parizu nakladajo zlato pošiljke za London, ki je v zadnjem času naplnil znatne množine zlatih zalog v Franciji

Suhe Benetke

Te dni je Benečane presenetil nenavaden prirodni pojav, ki bo ostal gotovo trajno zabeležen v analih beneške vremenslovne opazovalnice. V zgodnjih popoldanskih urah je začelo morje močno upadati in je v kanalih padlo tako nizko, da je bilo na- posled 1.12 m pod običajno morsk gladino. Mnogo ladij, ladij, motork in čolnov je običajno v blatu na dnu. Pojav pa ni trajal dolgo. Proti večeru se je začela voda zopet dvigati in tedaj je promet v beneških kanalih nanovo oživel.

Vohunski proces na Finskem

Pred časom so razkrili na Finskem veliko vohunsko družbo. Policija je tedaj aretirala mnogo oseb, ki so v ponedeljek prišle pred sodišče. Državni tožilec je pozval na odgovor 28 obtožencev. Proces se je začel v prostorih sodne palače v Abo. Javnost se za obravnavo močno zanima. Obtožence krivijo, da so zastupili podpolkovnika Aspunda, pri katerem so našli ob rezelezenju v truplu sledove arzenika in bakra. Proces bo trajal najbrže dalj časa.

Z motociklom skozi puščavo

Georg Lechner, raziskovalec iz Lipskega je nedavno kot prvi motociklist prevozil puščavo Sinaj. Na tvegano pot se je odpravil sam, kar mu ni bilo posebno težko, ker je že prej absolviral nekaj podobnih samotnih voženj po Severni in Južni Ameriki.

V Jeruzalemu so domačini Lechnerju odsvetovali drzen podvig. Dejali so mu, da bo med vožnjo umrl od žeje, ker mu bo težko iskati in najti skrite vodnjake v puščavi. Ne glede na to, se je Lechner podal na pot, katero pa je absolvirati le zategadelj v redu, ker je vozil s seboj vodo v kozji koži. To ga je rešilo pogube in mu slednjiš pomagalo srečno priti na cilj.

Po uspelem poletu „Južnega križa“



Admiral Mourget, mornariški poveljnik v Toulonu, čestita voditelju posadke letala »Croix du Sud« k srečno uspelemu poletu

V Radu viharja, ki ga je povzročila v njem notranja razdvojenost. Jaz sicer tega ne razumem prav do jedra, prijatelji, kar pa ves je očenjenih, utegnute imeti za take vihere globlji pogled.

Omenim naj torej le, da mi je prijatelj Rupar šele v tej stiski popolnoma odkril srce. Po svoji stari navadi sem ga skušal razvedriti z dovpti in sme- hom, toda Rado je bil gluh za moj trud. Lahko jo človek še tako zavozi, je dejal, dokler gre le za njegovo osebo, ni končno nič tako hudega. Ako trpi, trpi sam. Pri njem da je to čisto drugače. Razdejal je družino, uničil je bitje, ki ga ljubi z vdanostjo zveste živali in z angelsko-daritveno požrtvovalnostjo, poleg tega pa bo še pahnjeno na svet dru- go, ki bo brez krivde, a vendar na mi- lost in nemilost izročeno ljudem brez močne očetove roke. To, da so grozote, ki jih človek lahko občuti, a jih ni- kakor ne more povedati.

Po vsem tem sem občutil, da mu ni- mam kaj svetovati. Gledal sem rad živ- ljenje vedno z vedre plati, tu pa se mi je pokazala senca, zevačja rana, ki za- njo nisem poznal leka. Karkoli sem ho- tel reči, se mi je že v naprej zdelo ne- smiselno ali celo žaljivo. Tako sva se

tedaj z Ruparjem molče poslovila, po- tem pa še dolgo niti on niti jaz nisva omenjala tega razgovora. Čez čas šele, ko sem na vse to skoraj pozabil kot na nekaj, kar je rodila samo bolestna in preobčutljiva domišljija, srečam prista- va na ulici. Bil pa je tak, da ga skoraj nisem spoznal.

Skrjala sva nekam tuje gledala drug drugega, kmalu pa je izginila razdalja. Zavila sva v samotno predmestno kr- mo, kjer mi začne Rado praviti, da ne bo več dolgo gledal sonca. Cija je že povila dete, hčerko, prav ljubkega in zdravega otroka. Nihče ne sluti ničesar in na Adelino željo se je Cija celo vrni- la k njim, kakor hitro je okrevala. To da presega njegove moči. Žena ga sili k zdravniku. Bil je tudi res pri njem. Zdaj mu zdravi srce, a kako naj ga zdravi, ko ne pozna prave bolezenske krali in ko tudi ni zdravila proti njej.

Ker sluti, da se mu bliža konec, je na- pisal oporoko. V njej prosi ženo in prve tri otroke, naj mu odpuste, kar je za- krivil, in naj ne zmetujejo Cijine si- rote. Ako ji že več ne bodo hoteli dati, naj ji privoščijo vsaj drobtin s svoje mize.

Priznati moram, da se med čitanjem

Nemci vračajo

Angležem bobne

Te dni so imeli v Aldershotu majhno svečanost posebne vrste. Vojaškim oddel- kom drugega bataljona Gordon Highlan- derjev so namreč vrnilli sedem bobnov, ki so jih angleški vojaki ob premirju ostavili v Ostendu, kjer pa so jih Nemci pobasali in odneali domov. V Nemčiji so jih gotovo uvrstili med vojne trofeje, a angleški ge- neral Hamilton jih je zahteval nazaj, ker so bili prevzeti proti pobotnici.

Svečanost vrnitve bobnov je bila svojo- vrstna. Najprej so nemški mornarji nesli bobne na suho, kjer so jih prevzeli angle- ški vojaki v paradi. General Hamilton je imel pri tem nagovor, v katerem je obraz- ložil zgodovino bobnov. Na koncu je pre- čital vojakom Hindenburgovo pismo, v ka- terem pravi predsednik nemške republike, da ga kot starega vojaka veseli, da more vrniti bobne tistim, ki so njih pravi last-niki.

K novi francoski vladi



General Denair, minister za letalstvo

Finale teniških tekem v Franciji



Finalista Merlin in Feret po svojem matchu v Sporting-klubu, kjer je zmagal Merlin

Greta Garbo v samoti

Kakor poročajo iz Hollywooda, se mudi Greta Garbo trenutno v nekem odjudnem kalifornijskem kraju. Vzdržuje se tudi go- vorica, da je filmska zvezdnica zapustila Hollywood v spremstvu režiserja Mamou- lijana, kateremu je baje postala žena. Prvakinja filma seveda vse te vesti zani- kuje in venomer trdi, da se je umaknila svetu izpred oči samo zaradi ljubeča mi- ru, ki ga ne naše v civilizaciji.

te svojevrstne oporoke nisem mogel ubraniti smeha.

»Kaj pa,« me premaga porednost, »ako žena najde to oporoko pred tvojo smrtjo?«

»Sem že mislil na to in te prosim, da jo dotlej hraniš ti.«

Shranil sem tedaj zanimivo oporoko in sem se marsikdaj res iz srca nasme- jal, ko sem si v mislih risal vse tragi- komične položaje, ki bi se lahko izcim- li, ako bi listina kakorkoli zašla v ne- poklicane roke.

Čez čas se nas je namenila večja družba, da napravimo majhen izlet v okolico. Saj si bil tudi ti poleg. Jerič. Se spominjaš, kajne! Kakor veš, smo se imenitno zabavali in zlasti Rupar je bil izredno duhovit in dovpten. Tudi gospa Adela je bila ves tisti dan nena- vadno dobre volje.

Proti svoji navadi pa je Rado čez me- ro pil in se ga je vino močno prijelo. Še pred odhodom iz mesta mi je bil naročil, naj vzamem tudi njegovo oporoko »na zrak«. Ker so potem ves čas duhoviti domisleki in ostrice kar žuboreli iz nje- ga, sem bi uverjen, da bo na kakršen- koli način, vsekakor pa čisto izvirno in po svoje presekali mučni voz, v kakr- šnega se je zaprtljal. V tem me je še

Girls proti zvezdicam



Enajst lepih Newyorčank se je pred kratkim odpeljalo k lepotnim tekmam v Holly- wood, kjer bodo tekmovala z nevarnimi nasprotnicami, ki so po poklicu filmske dive

Iz akvaristove torbe

Akvaristovstvo in stara Ljubljana

Stara, predpotresna Ljubljana je bila za one, ki so se zanimali za vodožitje, pravcat raj, kajti vse, kar so potrebovali, je bilo v Ljubljani, ki je široka in mestoma zelo globoka, tekla tedaj še nemoteno skozi me- sto. Na globljih mestih in ob stebrih lesenih mostov so stale ribe vseh velikosti, a pri- hajale so brez ovir iz Posavja skozi mesto v gornjo Ljubljano in obratno. Ker ni bilo nikjer zatvornic, je bilo v Ljubljani vedno dovolj vode, zaradi česar so se raz- bohottile na dnu razne rastline. Pod mo- stovi so bila zgodna dristišča, kanali so pa skrbeli za obilno prehrano.

Največja živahnost se je razvijala na ravnem delu privoznih ramp, ki so omo- gočale tudi vozilom pristop k Ljubljani, da so natovorili blago, ki so ga čolnarji iztovorili. Tam so se zbirale tudi perice, služkinje in ženske siromasnejših slojev, ki so prale in klepetale. Prišli so otroci, dečki in deklice, ki so veselo gazili po Ljub- ljani, pri čemer se je gotovo vsakomur prej ali slej zarila kaka črepinja, žebelj ali kaj sličnega v nogo. Bolj odrasli fantje so pa lovili s primitivnimi trčki srebrno ble- ščeče se belice in kapeljne, ki so jih na- badali na vilice. Drugi otroci spet so se zabavali z žabicami; metali so namreč tan- ke ploščate kamne in opeko tako spretno, da so odskakovali po večkrat od vodne gladine. Mnoge take žabice so slučajno prile- tele peročim ženskam v korita ali pa na gola meča, zaradi česar se je potem njihova zgovornost navadno razlegala daleč na- okrog. Da ni manjkalo gosi, rac, psov, ko- koši in tu in tam kakega pjska, ni po- trebno posebej naglasiti, kajti tedaj so bile tudi take živalce zelo svobodne.

Najmirnejši med vsemi navzočnimi so bili majhni akvaristi, ki so ali z rokami ali s sitasto preluknjanimi zajemalkami, ali s klobukom ali s katerim drugim bolj ali manj pripravnim predmetom lovili ri- bice za domače akvarije, ki niso bili na- vadno nič drugega kakor stekla za kuma- re. Nekega lepega popoldneva sem se tudi jaz odločil za akvariranje pri rampi, ki je bila na Sv. Jakoba nabrežju. Stojel mirno v vodi sem držal roki v obliki zajemalke, in ker je bilo dovolj zaroda, je začelo ne- kaj ribic v votlino rok, odtod pa v priprav- ljen kozarec. Vesel, da sem dobil nadome- stilo za klena, ki nam je pred nekaj dnevi skočil iz posode, stopim na kopno in ob- stojim za trenutek na posevni plošči ka- nala. Na svojo nesrečo sem se zagledal v ribice, ki so stale pred izlivom kanala. Po- čepnil sem, pa mi je spodrsnilo na polzskem kamnu, da sem padel v vodo in izgubil ko- zarec z ribicami. Izklobacal sem se iz mo- krote in stekel v Florijansko ulico. Vsi ti dogodki so se odigrali s precejšnjo nagli- co. Spominim se še na smeh, ki sem ga izzval in ki se je meni, šestletnemu dečku, zdel silno neumesten in neokusen. Odslej sem si vedno izbral samotna mesta za akvariranje.

Zelo pripravne za akvariranje so bile Prule, kjer so bile na izlivnih delih jarkov vedno velike jate ribic. Na Prulah, ki so bile tedaj samo velika trata, je bil tudi neki globlji jarek, ki ga je Ljubljana dvakrat na leto napolnila, a kjer si našel skoroda vse vodne živalce in rastline, zla- sti pa lepe pupke.

Polja za tobačno tovarno proti Rožni dolini in Viču so bila brez hiš in razorana od manjših jarkov in potokov. Tudi rakov- niški bajerji, jarki ob Galjevici in Barje, ki je bilo v osmem desetletju preteklega ve- ka še zelo vlažno in pomladni in jeseni vedno poplavljeni, so navajali zlasti mladino na akvariranje.

posebej utrdila okolnost, da mi je že tja gredo skrivaj dejal, naj mu oprez- no izročim čudaško listino.

Moje nade so se seveda izjalovile, pač pa je v vinjenosti ubogi Rupar oporo- ko neke izgubil. Drugo dopoldne me je klical k telefonu, če jaz kaj vem o tem. Seveda mu nisem mogel dati nobenega pojasnila. Bilo pa je vprav to tista listi- na, ki sem zanj vpraševal po izletu te- be, Jerič, ako si jo morda našel ali pa nemara v nagačivi razigranosti potegnil Ruparju iz žepa.

Ker ni bilo mogoče najti nikakega sle- du za oporoko, je začel mučiti pristava iz dneva v dan hujši strah, da jo najde kdorkoli in jo v dobri veri odda na po- što; kajti na listini je bil napisan po- polnoma točen Radov naslov. Tako bi se lahko dogodilo, da bi žena brez nje- gove vednosti dobila v roke pristavovo najtoplejšo izpoved.

Nekaj dni je okleval in čakal, nazad- ne pa se je le odločil, da pride rajši sam z moško besedo na dan, preden bi se imel vdati tolikemu ponižanju.

»Danes popoldne ji vse lepo povem, pa naj se zgodi karkoli,« mi je dejal. »Drevo potem na svidenje.« Pri ovink- ku, bomo z dobrim požirkom doplakni- li vse hudo.

Razporoka najmlajšega francoskega para



Trinajstletna Adrienne Delamarre se je po rojstvu zdravega dečka dala ločiti od svo- jega sedemnajstletnega moža

Vezava ali vsebina?

V pariških literarnih krogih čakajo z na- petostjo izida processa, ki ga je pisatelj Jean Ajabert napisal založništvu svojega zadnjega romana »Deset let v Malmaisou- nu«.

Roman namreč ne gre nič kaj v denar, krivdo pa pripisuje avtor Flammarionovi založbi, ki je izdala knjigo v grdih platni- cah — vsaj on trdi, ga so grde — ne da bi mu jih prej pokazala. »Rajši bi še čakal z izdajo, nego da bi se zadovoljil s takšno neokusnostjo,« pravi Ajabert in zahteva od založbe 50.000 frankov odškodnine.

Sodniki bodo imeli težko nalogo, da ugo- toviijo, ali so res platnice krive slabše pro- daje — ali pa morda vsebina romana.



Tistega večera se itak spominjate, prijatelji. Jaz sem se malo zakasnil, ko sem prišel, vas pa je bilo vprav za Kri- stusovo zadnjo večerjo. Bilo mi je že na jeziku, da bi Ruparja podražil s to pri- pomnjo, a sem obmolčal, ker se mi je zdel preveč izmučen in bled.

Polagoma mi je dokaj mirno zaupal, da je bilo doma sicer nekaj nevihte in rose, vendar iudaleka ne tistega vihar- ja, ki se ga je bil sam nadejal.

Kar je bilo potem, vam je znano. Tisto noč je Ruparja zadela kap.

»Kaj pa Adela?« je hotel vedeti soli- citator Jerič, ko je avskultant Bravin obmolknil.

»Izkazala se je kljub vsem udarcem kot zelo preudarna in močna ženska. Ko sem prišel kropit in izrazit sožalje, me je obzirno vprašala, če poznam skriv- nost rajnega Rada. Nato sva čisto mir- no in stvarno govorila o vsem. Rekla je, da se je s Cijo že sporazumela. De- kle ostane v družini, hčerko pa bo go- spa Adela pohčerkila. da tako pride do očetovega imena in pravice. — Sprito tega se pač ne smete čuditi, ko je Cija ob Ruparjevem pogrebu tako jokala. Bog ve, kako lepa je ostala pokojnikova slika v njeni duši!«

